

Jak wielka przepaść dzieli nas od ludzi starszych? Zastanawiamy się nad sensem wiersza Tadeusza Różewicza „Przepaść”

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna utwór poetycki,
- wie, jak należy się odnosić do ludzi starszych,
- wymienia środki stylistyczne.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- analizować tekst literacki,
- formułować wnioski,
- brać udział w dyskusji.

c) Postawy

Uczeń pogłębia wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka.

2. Metoda i forma pracy

Praca z tekstem, heureka, burza mózgów, praca indywidualna i zbiorowa.

3. Środki dydaktyczne

Tekst utworu

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel podaje temat lekcji. Prosi, by uczniowie spróbowali wyjaśnić wyrażenie *różnica pokoleń*.

b) Faza realizacyjna

1. Następnie proponuje lekturę wiersza. Uczniowie cicho czytają, a potem prowadzący prosi, by podzielili się wrażeniami na temat utworu.
2. Kolejne zadanie to analiza:
 - 1 strofa – opis babci: ma czarny strój, druciane okulary i laseczkę. Chce przejść na drugą stronę jezdni.
 - 2 strofa – chłopiec przeprowadza ją przez ulicę, biorąc za rękę.
 - 3 strofa – opis przeżyć wewnętrznych babci – radość, pogoda ducha, poczucie bezpieczeństwa, nadzieja.

- Czym jest ulica dla kobiety? (przepaścią, otchłanią – czymś niemożliwym do pokonania, można na niej zginąć)
 - Dlaczego właśnie chłopiec przeprowadza kobietę? (być może to przypadek, być może tylko on ją dostrzegł lub był w pobliżu, być może tylko on zdecydował się pomóc – nie bez znaczenia jest jego wiek – nadzieja na przyszłość w młodych ludziach, oni mogą zmienić świat)
 - Czy ważne jest to, że bierze kobietę za rękę? (tak, gdyż daje to poczucie więzi, bezpieczeństwa, bliskości, pomocy, to „podanie pomocnej dłoni”)
 - W jakim czasie gramatycznym podmiot liryczny snuje swą opowieść? (czas teraźniejszy – zdarzenia takie wciąż mają miejsce, temat jest ciągle aktualny)
 - Czym jest tytułowa przepaść?
 - Czy można ją pokonać? W jaki sposób?
3. Uczniowie sporządzają notatkę. Jeśli jest zbyt mało czasu na samodzielną pracę, nauczyciel dyktuje im podstawowe informacje. ([załącznik 1](#))

c) Faza podsumowująca

Dyskusja: czy zgadzacie się ze spostrzeżeniami autora? Jak traktujemy starszych? Dlaczego tak się dzieje? (warto odwołać się do własnych przeżyć uczniów, do zaobserwowanych przez nich sytuacji, do ich postaw i reakcji – czy sami pomagają starszym, w jaki sposób, kiedy, jak traktują swoich dziadków itd.)

5. Bibliografia

1. Burkot S., *T. Różewicz*, WSIP, Warszawa 1987.
2. Kulawik A., *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*, Antykwa, Kraków 1994.
3. Nagajowa M., *Słowa i świat. Podręcznik do kształcenia literackiego i językowego dla klasy szóstej szkoły podstawowej*, WSIP, Warszawa 1999.

6. Załączniki

a) Zadanie domowe

Jakie przepaście, różnice dzielą nasze społeczeństwo? Co zrobić, by je zlikwidować? Napisz wypracowanie w dowolnej formie.

b) Notatki dla nauczyciela

[załącznik 1](#)

Notatka do podyktowania:

Starsza kobieta obawia się przejść przez ulicę. Z pomocą przychodzi jej chłopiec.

Uczucia kobiety: strach, obawa, poczucie osamotnienia i odrzucenia.

Rola chłopca: pomoc, rozbudzenie nadziei i radości.

Tytuł wiersza „Przepaść” może oznaczać:

- Ruchliwą, niebezpieczną ulicę.
- Obojętność na los innych.

- Samotność osób starszych w społeczeństwie.
- Granicę nie do przekroczenia dzielącą pokolenia.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak